

The inner struggle begins. A combination of feelings which make it difficult to define love in one consistent way.

Eurobiografia 2

Històries d'habitants europeus, ahir i avui

Històries de drets i democràcia

Històries de pertinença a Europa

1991, L'ANY EN QUÈ VAN SUCCEIR COSES QUE MAI NO HAGUÉS PENSAT QUE PODIEN OCÓRRER

(Narració)

Pawloff Margrit, Alemanya

Un any com qualsevol altre? No, no existeix l'harmonia entre els anys. Ni econòmicament, ni meteorològicament, ni políticament. Els anys semblen més aviat els alts i baixos d'un mercat de valors. I alguns fins i tot recorden el patró d'una vida que s'apropa al seu final. Per a mi, 1991 va ser definitivament un any amb una clara tendència a la baixa.

La RDA va ser eliminada dels llibres d'història i es va convertir en poc més que una nota al peu després de la firma del denominat Tractat d'Unificació per part dels principals negociadors de la RFA i la RDA, Wolfgang Schäuble i Günther Krause. Durant 40 anys, aquest país havia estat la meua vida i havia representat la meua identitat, i havia acompanyat la meua sortida d'un petit poble de Brandenburg cap a la capital del país i cim de la ciència.

També havia estat el camí cap a la meua felicitat personal.

Tenia la sensació d'haver estat empesa d'un tren en marxa sense que hi hagués ningú a baix que m'ajudés a aixecar-me. La secció (encara que ja no es deia "secció", però encara no s'havia convertit en "facultat") de la qual jo era la directora fou dissolta. Aquesta paraula no sonava tan contundent com "tancada". El rector de la universitat (antigament, primer prorroctor) em va lliurar la carta d'acomiadament en nom del ministre d'Educació Hans Joachim Meyer. El nou ministre li havia ordenat lliurar-nos les cartes d'acomiadament a mi i a

molts altres professors i catedràtics abans que ell mateix també fos acomiadat, aquesta vegada pel mateix ministre en persona. Va ser un procediment molt vergonyós i denigrant per a tots nosaltres. S'indicava com a motiu de l'acomiadament de professors "la cancel·lació de l'esfera de treball". Jo ja no tenia càtedra i, per això, m'enviaven directament a l'atur.

Abans que aquesta mesura entrés en vigor, el rector em va assignar la tasca de dissoldre el departament. Havia de buidar totes les caixes fortes, destruir tots els informes d'investigació i tesis doctorals, posar en ordre totes les targetes d'inventari d'arxiu, deixar les sales netes i lliurar les claus. Hi va haver tres moments que em van impactar profundament. Durant un "meeting" (ara s'usava aquesta paraula en anglès en lloc de l'alemanya), el meu millor ajudant em va acusar de ser estalinista. Amb ell, havia organitzat un excel·lent projecte d'investigació a escala nacional. Jo havia estat la seva tutora i també li havia assignat algunes classes. Creia que vèiem les coses de la mateixa manera.

Una rere l'altra, seguint un estricte procés, es van anar dissolent les institucions acadèmiques, polítiques i cultures de l'estat. No totes van ser mutilades, tancades o simplement destruïdes de cop. Com si se seguís una estranya estratègia dictada pel mateix diable, primer es va desmantellar l'aparell del partit sencer (començant pel Comitè Central, incloses les administracions dels districtes, les províncies i les empreses), seguit per l'aparell de l'estat, el Consell de Ministres i la Comissió Estatal de Planificació, els ministeris i les administracions de districte, les organitzacions socials, la Federació Alemanya de Sindicats Lliures, la FDJ (Joventut Lliure Alemanya), la Societat per a l'Amistat Germanosoviètica i les universitats i escoles superiors.

El fet de procedir pas a pas tenia la clara intenció de voler prevenir l'aparició de qualsevol solidaritat o resistència organitzada. Et feien creure que tot això només afectava els altres i que a tu et deixaven en pau. Ni més ni menys que l'1 de

gener de 1991, els nous Länder es van fer càrrec de la legislació fiscal i social de la República Federal d'Alemanya.

Quan arribaven a l'edat de 55 anys, molts eren obligats a adherir-se a la jubilació anticipada. Havien de retirar-se, tant si volien com si no. La paraula "jubilació" sonava millor que desocupació i, a més, no apareixia a les estadístiques. A mi em faltaven 31 dies perquè també pogués acollir-me a la jubilació anticipada. Si hagués estat un nadó prematur, hauria tingut avantatges "financers". En lloc d'això, després d'un examen exhaustiu dirigit per un professor de la Universitat Lliure de Berlín (Oest), vaig acabar a l'atur. Més de deu professors, inclosa jo mateixa, vam ser sotmesos a aquest examen. Només a un se li va permetre continuar treballant: havia estat durant molt temps vinculat a la Fundació Friedrich Ebert i era conegut entre els acadèmics de la RDA per haver manifestat públicament "Canviaré la càtedra per una armadura de teulada". Va assegurar que patia una al·lèrgia a causa de la contaminació de Leipzig, la qual cosa va ser confirmada per un metge amb qui l'unia certa amistat, i es va construir una casa als afores de Berlín.

El subministrament de materials de construcció també era bastant deficient a Berlín, encara que un pèl millor que a Leipzig. No sabíem què eren els centres de bricolatge. Aquest professor va obtenir una càtedra en l'Institut de Sociologia, recentment creat, que va substituir el meu antic departament, mentre jo m'unia a la cua de l'oficina d'ocupació al carrer Normannenstrasse. Ironies de la història: els edificis del Ministeri de Seguretat de l'Estat es van convertir en la flamant oficina d'ocupació. Totalment humiliada, feia cua davant d'un professor d'estudis asiàtics que havia transcrit la llengua khmer fonèticament i alfabèticament. Havia de presentar-me cada setmana i em pagaven la prestació de desocupació cada mes. Vaig documentar 43 anys de feina en interminables formularis que vaig haver d'omplir. Els períodes de doctorat A i B per obtenir un doctorat no van ser reconeguts, perquè la legislació social de la República Federal d'Alemanya no preveia aquests

casos. Això va significar que no es comptessin quatre anys i mig de feina només perquè a la República Federal d'Alemanya no hi havia cap programa doctoral que inclogués una exempció de la feina i que permetés tornar a ocupar l'antic lloc de treball una vegada conclòs. Les demandes que posteriorment vaig imposar davant del Tribunal Social van ser inútils i això va provocar que em veiés privada d'alguns punts per al càlcul de la pensió. I jo no vaig ser la única.

Cada dia podíem viatjar gratuïtament en qualsevol mitjà de transport per tota la ciutat. Tenia por. Por del que brillava, de les coses noves, dels lladres, dels atracadors, dels disturbis contra els vietnamites com a Hoyerswerda, fins i tot de la llibreria Kiefer amb el seu meravellós aparador. A un altre dels meus assistents li van clavar una agulla anestesiànt per l'esquena i es va despertar sense la seva targeta d'identificació i sense els seus 100 marcs alemanys de benvinguda.

Els diaris, amb les seves fotografies grans, brillants i acolorides i les seves lletres encara més grans, parlaven del paper que havia exercit Mikhaïl Gorbtxov. Es pot veure la seva signatura als documents de dissolució del COMECON, la URSS i el Pacte de Varsòvia. Mai no he estat una seguidora de les seves consignes populistes i de rentat de cervell. El fet que encara hi hagi gent que l'idealitzi demostra quina posició ocupava, com a persona i com a polític. Kohl i Gorbtxov es van reunir a la seva datxa, a la vora d'un llac. Kohl no podia creure que Gorbtxov li hagués ofert la RDA com a regal, després que l'any 1991 ell mateix s'hagués sacrificat per un objectiu superior i hagués lliurat les regnes del país a Ieltsin, a qui es considerava una esperança política. La Unió Soviètica es va ensorrar com un castell de cartes. Els estats bàltics van declarar la seva sobirania i es va fundar la CEI, una unió de Rússia, Bielorússia i Ucraïna. Es va anunciar el final de la Guerra Freda i Alemanya, com sempre, era al mig de totes les agitacions polítiques. Tanmateix, ja no era l'epicentre de la història mundial.

La nostra filla també va perdre la feina. El consell escolar va ser destituït i els empleats van ser acomiadats del seu lloc de treball, Mitropa. La nostra filla i el seu marit tenien un pis nou a Marzahn i ella va obrir una petita parada de bijuteria als petits mercats extraoficials. Jo a vegades l'ajudava. Les joies penjaven d'estenedors i s'exposaven sobre cartrons. Quan acabava el dia, posàvem els estenedors al maletger i els portàvem a casa seva. Una nit, en vaig deixar un al costat del cotxe perquè vaig portar primer el nen a casa. Quan vaig tornar, ja no hi era. La meua filla va trucar a totes les portes per intentar que l'hi tornessin tot, però va ser impossible.

I després, una felicitat molt gran es va apoderar de mi: la meua filla Katja estava embarassada del seu segon fill i jo vaig ser amb ella quan va donar a llum. Encara amb la impressió d'aquell gran moment, ho vaig reflectir tot per escrit i vaig passar l'informe al nen quan va adquirir el seu estatus d'adult, als 14 anys. Aquest nen ara ja té 18 anys i fa poc que ha acabat l'escola secundària. I està enamorat de la Martha.

A tot arreu de la ciutat apareixien mercats extraoficials. L'antiga RDA es va convertir en un escenari d'empreses de l'antiga República Federal afectades per la crisi. Parades de peix i formatge, roba barata, bosses, noves portes de seguretat subvencionades per l'estat, venedors de catifes a domicili, robatoris, venedors ambulants i esmolets de tisores no només van canviar la imatge d'una vida ben organitzada, sinó que també van marcar-ne el destí.

Niko va trobar feina en una productora de cinema de Berlín Occidental. Jo estava irremeiablement fora de joc. I molt trista. Amb gran dolor al cor, vaig ser testimoni de la caiguda d'un bastió rere l'altre. Després de la mort de Rohwedder (qui va ordenar-ne realment l'assassinat?)¹, l'agència Treuhand

¹ Detlef Rohwedder was Leader and Chairman of the so called *Treuhand* (privatisation agency). Eastern 1991 he was murdered at his home office. Till today it is unknown who murdered him. For many people the privatisation agency is named for the fall of the industrial areas in East-Germany.

dirigida per Birgit Breuel es va convertir en un agressiu pop que transferia els actius de la RDA a les mans dels poderosos fideïcomissaris a canvi de res, cosa que aplanava el camí per a tot tipus d'aprofitats. I jo era allà asseguda, plorant. No m'havien preparat per a això. Em vaig assabentar que alguns col·legues havien portat el seu acomiadament fins als tribunals. Les seves reclamacions van ser rebutjades, però se'ls va concedir una indemnització. Jo no podia fer res: era com un conill atrapat pels fars d'un cotxe.

Només quan vaig despertar del meu atordiment, a final de 1991, la meua vida va canviar. I va canviar completament.

Changing the paraffin lamp with a bulb becomes a symbol of revolutionary

Motivació del veredict del jurat

La caiguda del Mur el 9 de novembre de 1989 va canviar la vida de moltes persones tant a l'est com a l'oest. Els canvis socials i polítics en el Bloc de l'Est i el col·lapse de la RDA van iniciar el procés de reunificació dels dos estats alemanys. Aquest procés únic en la història va resultar ser molt complex i actualment encara hi ha alguna cosa que separa Alemanya Oriental i Alemanya Occidental. El "mur" a la ment de la gent ha demostrat ser especialment persistent. Els experts opinen que seran necessàries dues o tres generacions fins que aquest mur també sigui completament enderrocat.

El següent article escrit per Margrit Pawloff parla de la reorganització radical del sistema econòmic de l'ex RDA. S'havia acordat que experts de la República Federal d'Alemanya anessin a inspeccionar les instal·lacions de la RDA. Com a resultat, diversos instituts van ser clausurats i els seus empleats, acomiadats. Margrit Pawloff descriu la seva història personal, la història d'una professora que va perdre la feina com a conseqüència d'aquestes mesures de reorganització.

Amb la descripció potser dels aspectes menys coneguts del procés de reunificació d'Alemanya, la seva història planteja una qüestió més general: l'existència d'un conflicte entre la inclinació d'Europa cap a polítiques de lliure mercat i les necessitats i els sentiments del seu poble. Actualment hi ha moltes veus que demanen un major paper regulador de les institucions europees en el control dels mecanismes disfuncionals de les finances i els mercats lliures. El ressorgiment de les polítiques neoliberals en les últimes dècades (no només a Europa, sinó a tot el món) en efecte ha produït un augment de la pobresa i el debilitament de l'estat social.

El gran canvi que, amb la caiguda del Mur de Berlín el 1989, va marcar un punt d'inflexió a la història d'Europa ha comportat un altre desafiament: la superació de les barreres mentals, així com garantir el dret a la igualtat d'oportunitats per a tots els habitants d'Europa.

Informació general sobre la història

1991, l'any en què van succeir coses que mai no hagués pensat que podien ocórrer

Àrees temàtiques:	Camins a través d'Europa - Recordo...
Any dels fets narrats:	1989 - 1991
Llocs geogràfics on es van produir els fets narrats:	Berlín (Alemanya)
Any en què s'ha realitzat el treball:	2009

Llegeixi o descarregui aquesta i altres històries des de l'arxiu digital:<http://www.europeanmemories.org/cat/Stories>

La present publicació és el resultat del projecte "Memòries d'Europa, per al desenvolupament de les competències socials i cíviques de la ciutadania Europea", GRUNDTVIG MULTILATERAL PROJECT - 2008 - 3442/001-001.

Memòries d'Europa és un projecte multilateral que forma part del Programa de Formació Permanent. Col·laboradors del projecte: UNIEDA, Unió Italiana per a la Formació d'Adults (coordinadora); ADN – Archivio Diaristico Nazionale di Pieve Santo Stefano – Itàlia; VIDA – Associação Valorização Intergeracional e Desenvolvimento Activo – Lourusa – Portugal; EIC – Centre d'Informació d'Europa – Veliko Turnovo – Bulgària; DPU – Danmarks Pædagogisk Universitetsskole, Aarhus Universitet – Dinamarca; FDC – Fundació Privada Desenvolupament Comunitari – Espanya; SL - Sozial Label e.v. – Alemanya.

El present projecte ha estat finançat amb el suport de la Comissió Europea. Aquesta publicació és responsabilitat exclusiva dels seus autors. La Comissió no es fa responsable de l'ús que pugui fer-se de la informació aquí difosa.

El treball podrà ser utilitzat mitjançant la llicència "Creative Commons Licence Non-commercial Licence Non Derived Works", tal i com s'aplica en els diferents països on està reconeguda (mirar el portal <http://creativecommons.org/worldwide>, el qual inclou les llicències dels diferents països; si el seu país no hi apareix haurà de fer referència a la llicència anglesa).

Aquesta llicència permet la reproducció, la distribució, la comunicació al públic, la demostració en públic, la representació i la divulgació del treball.

La llicència s'aplica en les següents condicions:

Autoria - qualsevol que utilitzi el treball ha d'indicar el seu origen segons les indicacions de l'autor o la persona que va fer el treball conforme a la llicència.

No Comercial - El treball no pot ser usat per a objectius comercials.

No Alteració - El treball no pot ser canviat o transformat ni pot ser utilitzat per a crear un altre.

Università Popolare Editrice Roma
www.upter.it www.edup.it info@edup.it
Primera Edició Setembre 2010.
ISBN 978-88-88521-11-04